

הנאון רבי זאב וואלף מק"ק יאלקו

פוקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים,
וימהר משה ויקד ארצה וישתחו [לד, ח]

איתא במדרש ילקוט וימהר משה ויקד ארצה שמתירא שלא יאמר על
חמשים. וצ"ב הכוונה.

ובספר קול יהודה הביא מהגאון רבי זאב וואלף, דהלא אמרו בסוטה שמדה
טובה מרובה ממדת פורעניות אחד מחמש מאות, וכמו"כ מבואר במדרש כאן
נוצר חסד לאלפים שאין העולם מתקיים יותר משני אלפי דורות.

לפי"ז לפני כן לא רצה להשתחוות, שרצה שירבה עוד דור במדת פורעניות,
וממילא כנגדו יהיה מדה טובה יותר, אבל לאחר שכבר אמר "רבעים" פחד
משה שיאמר הקב"ה "חמשים", ואז יצא שמדה טובה תהיה יותר מאלפים דור,
שלא יתקיים כלל יותר מאלפיים דור, ונמצא שתיבטל כאן המידה טובה בכלל,
לכן השתחוה לאחר שאמר "רבעים" כדי שמדה הטובה תהיה לכל האלפיים
דור, לא פחות מזה, ולא יותר מזה.

★ ★ ★

הנאון רבי צבי הירש ב"ר דוד פקד עון אבות וגו' ועל רבעים וימהר משה
ויקד ארצה וישתחו [לה ז]

איתא בגמ' (סנהדרין קיא.) למה ויקד ארצה שהיה משה מתיירא שלא יאמר
הקב"ה עוד על חמשים לכך וימהר משה ויקד שלא יאמר עוד כלום.

וקשה דבפ' יתרו כתיב נמי פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים
ולא כתיב שם וימהר משה ויקד ומ"ש.

וביאר הגאון הנ"ל בספר שני המאורות ליישב דהנה פקד עון אבות וכו' יכול
להתפרש בשני פנים חד לזכות וחד לחובה. היינו דיש לפרש דאותו שיעור
העונש של האבות מחלקו הקב"ה בין צאצאיו וזה לזכות. וגם יש לפרש
שכאו"א מהם יקבל שיעור עונש שלם וזה לחובה, ואמנם יש לפשוט זה מדכתיב
נוצר חסד לאלפים ובודאי אין לומר ששיעור חסד אחד יחלק בין כל האלפים
שא"כ לא יהא לכאו"א אלא שיעור מועט, אלא ע"כ לכאו"א שיעור חסד שלם
וה"נ כיוצ"ב לענין החטא כאו"א עד רבעים פוקד עליו שיעור עונש שלם.

והשתא א"ש דבשלמא בפ' יתרו שהקדים שם פוקד עון אבות ואח"כ כתב
ועושה חסד לאלפים, א"כ לא חשש משה למהר ולקוד לפי שסבר שהעונש
מתחלק בין כולם וא"כ עדיף טפי שהפקידה תהא גם לדור חמישי ושישי
וכאו"א יענש מעט וזה לזכות, משא"כ כאן שהקדים הקב"ה נוצר חסד לאלפים